

ПАМ'ЯТКА
для осіб, уповноважених на виконання функцій держави
щодо встановлених Законом України «Про запобігання корупції»
вимог, заборон та обмежень, а також юридичної відповідальності
за корупційні правопорушення та порушення, пов'язані з корупцією

Особам, уповноваженим на виконання функцій держави, забороняється:

- використовувати свої службові повноваження або своє становище та пов'язані з цим можливості з метою одержання неправомірної вигоди для себе чи інших осіб, у тому числі використовувати будь-яку державне чи комунальне майно або кошти в приватних інтересах (ст. 22 Закону);

- безпосередньо або через інших осіб вимагати, просити, одержувати подарунки для себе чи близьких їм осіб від юридичних або фізичних осіб (ст. 23 Закону); у разі надходження пропозиції щодо неправомірної вигоди або подарунка, незважаючи на приватний інтерес, така особа має невідкладно відмовитись від пропозиції, за можливості ідентифікувати особу, яка зробила пропозицію, залучити свідків, якщо це можливо, та письмово повідомити керівника (ст. 24 Закону);

неправомірна вигода - грошові кошти або інше майно, переваги, пільги, послуги, нематеріальні активи, будь-які інші вигоди нематеріального чи негрошового характеру, які обіцяють, пропонують, надають або одержують без законних на те підстав

- займатися іншою оплачуваною (крім викладацької, наукової і творчої діяльності, медичної практики, інструкторської та суддівської практики із спорту) або підприємницькою діяльністю, якщо інше не передбачено Конституцією або законами України;

- входити до складу правління, інших виконавчих чи контрольних органів, наглядової ради підприємства або організації, що має на меті одержання прибутку, якщо інше не передбачено Конституцією або законами України (ст. 25 Закону);

- особам, які звільнились або іншим чином припинили діяльність, пов'язану з виконанням функцій держави забороняється:

1) протягом року з дня припинення відповідної діяльності укладати трудові договори (контракти) або вчиняти правочини у сфері підприємницької діяльності з юридичними особами приватного права або фізичними особами - підприємцями, якщо особа, яка припинила діяльність, пов'язану з виконанням функцій держави, протягом року до дня припинення таких функцій здійснювали повноваження з контролю, нагляду або підготовки чи прийняття відповідних рішень щодо діяльності цих юридичних осіб або фізичних осіб - підприємців;

2) розголошувати або використовувати в інший спосіб у своїх інтересах інформацію, яка стала їй відома у зв'язку з виконанням службових повноважень, крім випадків, встановлених законом;

3) протягом року з дня припинення відповідної діяльності представляти інтереси будь-якої особи у справах (у тому числі в тих, що розглядаються в судах), в яких іншою стороною є орган, підприємство, установа, організація, в якому (яких) вона працювала на момент припинення зазначеної діяльності (ст. 26 Закону);

приватний інтерес - будь-який майновий чи немайновий інтерес особи, у тому числі зумовлений особистими, сімейними, дружніми чи іншими позаслужбовими стосунками з фізичними чи юридичними особами, у тому числі ті, що виникають у зв'язку з членством або діяльністю в громадських, політичних, релігійних чи інших організаціях

- особи, уповноважені на виконання функцій держави не можуть:

1) мати у прямому підпорядкуванні близьких їм осіб або бути прямо підпорядкованими у зв'язку з виконанням повноважень близьким їм особам (ст. 27 Закону);

2) прямо чи опосередковано спонукати у будь-який спосіб підлеглих до прийняття рішень, вчинення дій або бездіяльності всупереч закону на користь своїх приватних інтересів або приватних інтересів третіх осіб (ст. 28 Закону).

Особи, уповноважені на виконання функцій держави, зобов'язані:

- 1) вживати заходів щодо недопущення виникнення реального, потенційного конфлікту інтересів;
- 2) повідомляти не пізніше наступного робочого дня з моменту, коли особа дізналася чи повинна була дізнатися про наявність у неї реального чи потенційного конфлікту інтересів безпосереднього керівника, а у випадку перебування особи на посаді, яка не передбачає наявності у неї безпосереднього керівника, або в колегіальному органі - Національне агентство чи інший визначений законом орган або колегіальний орган, під час виконання повноважень у якому виник конфлікт інтересів, відповідно;
- 3) не вчиняти дій та не приймати рішень в умовах реального конфлікту інтересів;
- 4) вжити заходів щодо врегулювання реального чи потенційного конфлікту інтересів (ст. 28 Закону).

потенційний конфлікт інтересів - наявність у особи приватного інтересу у сфері, в якій вона виконує свої службові чи представницькі повноваження, що може вплинути на об'єктивність чи неупередженість прийняття нею рішень, або на вчинення чи невчинення дій під час виконання зазначених повноважень

реальний конфлікт інтересів - суперечність між приватним інтересом особи та її службовими чи представницькими повноваженнями, що впливає на об'єктивність або неупередженість прийняття рішень, або на вчинення чи невчинення дій під час виконання зазначених повноважень

Заходи зовнішнього та самостійного врегулювання конфлікту інтересів

1. Зовнішнє врегулювання конфлікту інтересів здійснюється шляхом:

- 1) усунення особи від виконання завдання, вчинення дій, прийняття рішення чи участі в його прийнятті в умовах реального чи потенційного конфлікту інтересів;
- 2) застосування зовнішнього контролю за виконанням особою відповідного завдання, вчиненням нею певних дій чи прийняття рішень;
- 3) обмеження доступу особи до певної інформації;
- 4) перегляду обсягу службових повноважень особи;
- 5) переведення особи на іншу посаду;
- 6) звільнення особи.

2. Особа, уповноважена на виконання функцій держави, у якої наявний реальний чи потенційний конфлікт інтересів, може самостійно вжити заходів щодо його врегулювання шляхом позбавлення відповідного приватного інтересу з наданням підтверджуючих це документів безпосередньому керівнику або керівнику органу, до повноважень якого належить звільнення/ініціювання звільнення з посади.

Позбавлення приватного інтересу має виключати будь-яку можливість його приховування (ст. 29 Закону).

Вимоги до етичної поведінки особи, уповноваженої на виконання функцій держави (ст.ст. 38-44 Закону):

- додержанні вимог закону та етичних норм поведінки;
- пріоритет інтересів держави чи територіальної громади над власними інтересами особи;
- політична нейтральність;
- неупередженість ;
- компетентність та ефективність;
- нерозголошення інформації;
- утримання від виконання незаконних рішень чи доручень.

Особа, уповноважена на виконання функцій держави, незважаючи на приватні інтереси, утримується від виконання рішень чи доручень керівництва, якщо вони суперечать закону;

самостійно оцінює правомірність наданих керівництвом рішень чи доручень та можливу шкоду, що буде завдана у разі виконання таких рішень чи доручень.

У разі отримання для виконання рішень чи доручень, які особа, уповноважена на виконання функцій держави, вважає незаконними або такими, що становлять загрозу охоронюваним законом правам, свободам чи інтересам окремих громадян, юридичних осіб, державним або суспільним інтересам, вона повинна негайно в письмовій формі повідомити про це керівника органу, в якому працює (ст. 44 Закону).

Фінансовий контроль

Подання декларацій особи, уповноваженої на виконання функцій держави

1. Особа, уповноважена на виконання функцій держави, зобов'язана щорічно до 1 квітня подавати шляхом заповнення на офіційному веб-сайті Національного агентства декларацію особи, уповноваженої на виконання функцій держави або місцевого самоврядування (далі - декларація), за минулий рік за формою, що визначається Національним агентством.

2. Особа, уповноважена на виконання функцій держави, яка припиняє діяльність, пов'язану з виконанням функцій держави, протягом 30 календарних днів з дня припинення відповідної діяльності подає декларацію особи, уповноваженої на виконання функцій держави або місцевого самоврядування, за період, не охоплений раніше поданими деклараціями.

Особа, яка припинила діяльність, пов'язану з виконанням функцій держави, зобов'язана до 1 квітня наступного року після року припинення діяльності подати в установленому Законом порядку декларацію особи, уповноваженої на виконання функцій держави або місцевого самоврядування, за минулий рік.

3. Особа, яка претендує на зайняття посади, яка передбачає виконання функцій держави, до призначення або обрання на відповідну посаду подає в установленому Законом порядку декларацію особи, уповноваженої на виконання функцій держави або місцевого самоврядування, за минулий рік (ст. 45 Закону).

Додаткові заходи здійснення фінансового контролю

1. У разі відкриття суб'єктом декларування або членом його сім'ї валютного рахунка в установі банку-нерезидента відповідний суб'єкт декларування зобов'язаний у двадцятиденний строк письмово повідомити про це Національне агентство у встановленому ним порядку, із зазначенням номера рахунка і місцезнаходження банку-нерезидента.

4. У разі суттєвої зміни у майновому стані суб'єкта декларування, а саме отримання доходу, придбання майна або здійснення видатку на суму, яка перевищує 50 прожиткових мінімумів, встановлених для працездатних осіб на 1 січня відповідного року, зазначений суб'єкт у десятиденний строк з моменту отримання доходу, придбання майна або здійснення видатку зобов'язаний повідомити про це Національне агентство. Зазначена інформація вноситься до Єдиного державного реєстру декларацій осіб, уповноважених на виконання функцій держави або місцевого самоврядування, та оприлюднюється на офіційному веб-сайті Національного агентства.

Положення частини четвертої цієї статті застосовуються до суб'єктів декларування, які є службовими особами, які займають відповідальне та особливо відповідальне становище, а також суб'єктів декларування, які займають посади, пов'язані з високим рівнем корупційних ризиків, відповідно до статті 51³ цього Закону (ст. 52 Закону).

Юридична відповідальність за корупційні правопорушення та правопорушення, пов'язані з корупцією:

корупційне правопорушення – діяння, що містить ознаки корупції, вчинене особою, зазначеною у частині першій статті 3 Закону України «Про запобігання корупції», за яке законом встановлено кримінальну, дисциплінарну та/або цивільно-правову відповідальність

До корупційних правопорушень належать:

Корупційні кримінальні правопорушення, визначені статтями Кримінального кодексу України:

- ст. 210 - нецільове використання бюджетних коштів, здійснення видатків бюджету чи надання кредитів з бюджету без встановлених бюджетних призначених або їх перевищенням;
- ст. 354 - підкуп працівника підприємства, установи чи організації;
- ст. 364 - зловживання владою або службовим становищем;
- ст. 364¹ - зловживання повноваженнями службовою особою юридичної особи приватного права незалежно від організаційно-правовою форми;
- ст. 365² - зловживання повноваженнями особи, які надають публічні послуги;
- ст. 368 - прийняття пропозиції, обіцянки або одержання неправомірної вигоди службовою особою;
- ст. 368³ - підкуп службової особи юридичної особи приватного права незалежно від організаційно-правової форми;
- ст. 368⁴ - підкуп особи, яка надає публічні послуги;
- ст. 368⁸ - незаконне збагачення;
- ст. 369 - пропозиція, обіцянка або надання неправомірної вигоди службовій особі;
- ст. 369² - зловживання впливом.

Корупційні кримінальні правопорушення (за умови вчинення шляхом зловживання службовим становищем), визначені статтями Кримінального кодексу України:

- ст. 191 - привласнення, розтрата майна або заволодіння ним шляхом зловживання службовим становищем;
- ст. 262 - викрадення, привласнення, вимагання вогнепальної зброї, бойових припасів, вибухових речовин чи радіоактивних матеріалів або заволодіння ними шляхом зловживання службовим становищем;
- ст. 308 - викрадення, привласнення, вимагання наркотичних засобів, психотропних речовин або їх аналогів чи заволодіння ними шляхом зловживання службовим становищем;
- ст. 312 - викрадення, привласнення, вимагання прекурсорів або заволодіння ними шляхом зловживання службовим становищем;
- ст. 313 - викрадення, привласнення, вимагання обладнання, призначеного для виготовлення наркотичних засобів, психотропних речовин або їх аналогів чи заволодіння ними шляхом зловживання службовим становищем та інші незаконні дії з таким обладнанням;
- ст. 320 - порушення встановлених обігу наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів або прекурсорів (шляхом зловживання службовою особою службовим становищем);
- ст. 357 - викрадення, привласнення, вимагання документів, штампів, печаток, заволодіння ними шляхом зловживання службовим становищем або їх пошкодження;
- ст. 410 - викрадення, привласнення, вимагання військовослужбовцем зброї, бойових припасів, вибухових або інших бойових речовин, засобів пересування, військової та спеціальної техніки чи іншого військового майна, а також заволодіння ними шляхом зловживання службовим становищем.

правопорушення, пов'язане з корупцією – діяння, що не містить ознак корупції, але порушує встановлені Законом України «Про запобігання корупції» вимоги, заборони та

обмеження, вчинене особою зазначеною у частині першій статті 3 цього Закону, за яке законом встановлено кримінальну, адміністративну, дисциплінарну та/або цивільно правову відповідальність

До правопорушень, пов'язаних з корупцією належать:

Адміністративні порушення, пов'язані з корупцією, визначені статтями Кодексу України про адміністративні правопорушення:

- ст. 172⁴ - порушення обмежень щодо сумісництва та суміщення з іншими видами діяльності;
- ст. 172⁵ - порушення встановлених законом обмежень щодо одержання подарунків;
- ст. 172⁶ - порушення вимог фінансового контролю (несвоєчасне подання без поважних причин декларації, неповідомлення або несвоєчасне повідомлення про відкриття валютного рахунка в установі банку-нерезидента або про суттєві зміни у майновому стані);
- ст. 172⁷ - порушення вимог щодо запобігання та врегулювання конфлікту інтересів;
- ст. 172⁸ - незаконне використання інформації, що стала відома особі у зв'язку з виконанням службових або інших визначених законом повноважень;
- ст. 172⁸⁻¹ - порушення встановлених законом обмежень після припинення повноважень члена Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг;
- ст. 172⁹ - невжиття заходів щодо протидії корупції;
- ст. 172⁹⁻¹ - порушення заборони розміщення ставок на спорт, пов'язаних з маніпулюванням офіційним спортивним змаганням;
- ст. 172⁹⁻² - Порушення законодавства у сфері оцінки впливу на довкілля.

Водночас ст.188⁴⁶ КУпАП передбачає адміністративну відповідальність за невиконання законних вимог (приписів) Національного агентства з питань запобігання корупції щодо усунення правопорушень законодавства про запобігання і протидію корупції, ненадання інформації, документів, а також порушення встановлених законодавством строків їх надання, надання завідомо недостовірної інформації або не у повному обсязі. Така відповідальність виникає за порушення вимог, передбачених ст.ст. 12, 13 та 60 Закону України «Про запобігання корупції». Таким чином, ст. 188⁴⁶ КУпАП передбачає відповідальність за «правопорушення, пов'язане з корупцією» в розумінні Закону України «Про запобігання корупції».

Кримінальні правопорушення, пов'язані з корупцією, визначені статтями кримінального кодексу України (визначені у примітці до ст. 45 Кримінального кодексу України):

- ст. 366² - декларування недостовірної інформації (умисне внесення суб'єктом декларування завідомо недостовірних відомостей до декларації, якщо такі відомості відрізняються від достовірних на суму від 500 прожиткових мінімумів для працездатних осіб);
- ст. 366³ - умисне неподання суб'єктом декларування декларації особи, уповноваженої на виконання функцій держави або місцевого самоврядування.